

Gemeente Leeuwarderadeel
De heer G. Koudenburg
Postbus 24
9051 AA Stiens

14 juli 2010
1275/MK/02

Veranderde interpretatie Flora en faunawet

Geachte heer Koudenburg,

De realisatie van de Noordelijk Elfstedenvaarroute is in volle gang. Een deel van de werkzaamheden is afgerond en momenteel wordt de planning voor de werkzaamheden voor fase 2 voorbereid. Sinds augustus 2009 wordt de Flora en faunawet op een aantal punten anders geïnterpreteerd dan voorheen. Op verzoek van de provincie Fryslân is in deze brief onderzocht in hoeverre deze veranderde interpretatie van de Flora en faunawet van invloed is op de planning en de uitvoering van de werkzaamheden ten aanzien van de Noordelijk Elfstedenvaarroute.

Stand van zaken

In het rapport "Ecologische beoordeling Noordelijke vaarroute Elfstedentocht" (Biezenaar 2007: A&W-rapport 894) is aangegeven dat de plannen een conflict met de Flora en faunawet kunnen opleveren. Om dit te voorkomen, zijn voor broedvogels en vleermuizen mitigerende maatregelen voorgesteld om de effecten van de plannen te minimaliseren. Het gaat hierbij o.a. om verbreding van vaarwegen, aanleg van natuurvriendelijke oevers met vooroevers en het afzien van extra verlichting van de vaarroute, bruggen en aanlegvoorzieningen. Voor Waterspitsmuis en Bittervoorn was geen mitigatie mogelijk en diende er een ontheffing te worden aangevraagd. Voor uitgebreidere informatie ten aanzien van de Flora en faunawet wordt verwezen naar de A&W-rapport 894.

In augustus 2007 is een ontheffing voor Waterspitsmuis en Bittervoorn aangevraagd en deze is verleend in februari 2008. De ontheffing is geldig vanaf 8 februari 2008 tot 15 augustus 2012. De uitvoeringsperiode van de werkzaamheden aan de vaarweg loopt echter door tot december 2012. Om te voorkomen dat er een conflict met de Flora en faunawet optreedt, dient een verlenging van de ontheffing te worden aangevraagd.

Veranderde interpretatie Flora en faunawet

De veranderde insteek van augustus 2009 vanuit de Flora- en faunawet heeft betrekking op de jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels en op de habitatrichtlijnsoorten.

- Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Een aantal vogelsoorten maakt echter gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten.
- Voor de Bijlage IV-soorten van tabel 3 geldt dat er alleen vrijstelling mogelijk is op grond van de wettelijke belangen die in de Habitatrichtlijn zijn genoemd. Dit zijn de bescherming van flora en fauna, volksgezondheid of openbare veiligheid en dwingende redenen van openbaar belang (met inbegrip van redenen van sociale of economische aard) en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten. Het belang van een ruimtelijke ontwikkeling geldt sinds augustus 2009 niet meer voor dergelijke soorten.

Gevolgen wijziging Flora en faunawet NEV

In de directe omgeving van de vaarroute zijn geen nestplaatsen van jaarrond beschermde soorten aanwezig. De beoogde plannen en werkzaamheden veroorzaken daardoor geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels.

De soorten Waterspitsmuis en Bittervoorn zijn niet opgenomen in Habitatrichtlijn Bijlage IV en de veranderde interpretatie van de Flora en faunawet heeft dan ook ten aanzien van deze twee soorten geen consequenties voor de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de aanleg de Noordelijke Elfsteden vaarroute.

Conclusies

Op basis van de bovenstaande tekst zijn de volgende conclusies gerechtvaardigd:

- De gewijzigde toepassing van de Flora en faunawet heeft geen consequentie voor de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de aanleg de Noordelijke Elfsteden vaarroute.
- Om te voorkomen dat er een conflict ontstaat met de Flora en faunawet wordt binnenkort verlenging aangevraagd van de geldigheid van de eerder verleende ontheffing van de Flora en faunawet ten aanzien van Bittervoorn en Waterspitsmuis.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Mark Koopmans

Gemeente Leeuwarderadeel
De heer G. Koudenburg
Postbus 24
9051 AA Stiens

14 juli 2010
1275MK/01

actualisatie beoordeling Natuurbeschermingswet-aspecten Noordelijke Elfsteden vaarroute

Geachte heer Koudenburg,

De voorbereidingen voor de werkzaamheden aan de Noordelijk Elfstedenvaarroute is in volle gang. Naast enkele wijzingen in de planvorming is er ook een wijzing in de Nb-wet aangebracht. Op verzoek van de provincie Fryslân worden de plannen in het licht van de Nb-wetswijziging opnieuw bekeken en getoetst.

In deze brief wordt allereerst kort ingegaan op het AW-rapport "Ecologische beoordeling Noordelijke vaarroute Elfstedentocht". Hierbij wordt het gedeelte met betrekking op de Natuurbeschermingswet uitgelicht. De aspecten van de Flora en faunawet blijven in deze brief buiten beschouwing. In chronologische volgorde wordt verder aandacht besteed aan de wijziging van de Natuurbeschermingswet in het voorjaar van 2009 en de A&W-notitie "Ecologische aspecten in het kader van de Natuurbeschermingswet van de Noordelijke Elfstedenvaarroute". Hier opvolgend worden de consequenties van de wijziging besproken en tenslotte worden de conclusies gepresenteerd. Voor uitgebreide achtergrondinformatie wordt verwezen naar de A&W-rapport 894 en de A&W-notitie.

Ecologische beoordeling 2007

In december 2007 is een ecologische beoordeling van het project Noordelijke Elfstedenvaarroute uitgevoerd (Biezenaar 2007: A&W-rapport 894), waarin het voorgenomen initiatief is getoetst aan de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. De beoordeling volgens de Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Grote Wielen.

In de ecologische beoordeling is aangegeven, dat het bij de toetsing volgens de Natuurbeschermingswet gaat om een aantal aangewezen vogelsoorten die vanuit de Natura 2000-gebieden (in dit geval de Waddenzee) de omliggende gebieden gebruiken, bijvoorbeeld om te foerageren. Dit betreft hier vooral ganzen, Smienten, Lepelaars en steltlopers. Deze soorten zijn buiten de Natura 2000-gebieden beschermd dankzij de externe werking van de bescherming volgens de Natuurbeschermingswet.

Werkzaamheden aan de watergangen zullen – zonder mitigatie- door de inzet van (graaf)machines en door menselijke aanwezigheid mogelijk een versturende invloed hebben, vooral op vogels. Verstoring van vogels is ook aan de orde, wanneer na ingebruikname van de vaarroute boten kunnen aanleggen aan oevers met aanlegvoorzieningen (eventueel met uitkijk- en/of picknickplaatsen).

Met betrekking tot de nabijgelegen Natura 2000-gebieden (de Waddenzee en de Grote Wielen) is in de ecologische beoordeling (Biezenaar 2007) vastgesteld dat de herinrichting van de watergangen van de vaarroute onder voorwaarden geen noemenswaardige effecten veroorzaken op de instandhoudingsdoelen. Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, is er geen sprake van een conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de aangewezen pleisterende vogelsoorten tijdens het winterseizoen. Er hoeft dan geen Natuurbeschermingswet vergunning te worden aangevraagd.

Wijziging Natuurbeschermingswet 2009

In februari 2009 is de Natuurbeschermingswet aangepast. De wijziging van de wet heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Onder 'bestaand gebruik' vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is vooral van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik.

Belangrijk onderdeel van de wijziging en van belang voor het project Noordelijke Elfsteden vaarroute is de nadere omschrijving van het begrip 'significante gevolgen'. Hierin wordt verduidelijkt dat niet elke potentiële verstoring, maar alleen potentieel significante verstoringen van soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen leidt tot een vergunningsplicht.

In de beoogde vaarroute en de daarvoor benodigde werkzaamheden zijn sinds de eerste uitgewerkte plannen enkele wijzigingen aangebracht. Daarnaast is per 1 februari 2009 genoemde wijziging opgetreden in de Natuurbeschermingswet. Genoemde aspecten waren aanleiding om de beoordeling van het (jaarrond) gebruik van de vaarroute, in het kader van de Natuurbeschermingswet nader aan te scherpen en te actualiseren. Deze toetsing is opgenomen in de A&W notitie "Ecologische aspecten in het kader van de Natuurbeschermingswet van de Noordelijke Elfsteden vaarroute". In deze toetsing/notitie is geen aandacht besteed aan de werkzaamheden voor de aanleg van de vaarroute. Er is hierbij vanuit uitgegaan dat de werkzaamheden aan de vaarroute zouden plaatsvinden binnen de periode tussen mei en oktober.

A&W Notitie 2009 Nb-wet

Voor pleisterende watervogels – Smient, steltlopers en ganzen – geldt dat die in vrijwel het gehele winterhalfjaar aanwezig kunnen zijn, van eind oktober tot en met maart, wanneer in Friesland nauwelijks wordt gevaren. Versturende effecten van recreatievaart op deze waarden is daarom zo goed als niet aan de orde (Waddenzee en Grutte Wielen). Het effect van eventuele verstoring wordt als zeer klein ingeschat. Verder wordt in de A&W-notitie geconcludeerd, dat het openstellen van de Noordelijke Elfsteden vaarroute kan leiden tot een geringe verstoring van Lepelaars in het vroege voorjaar, die hier komen foerageren en rusten vanuit het Natura 2000-gebied De Waddenzee. De

verwachte verstoring is zo klein (gezien het beperkte gebruik van de vaarroute in de kwetsbare periode), dat dit naar verwachting geen of nauwelijks effecten heeft op de instandhoudingsdoelen. Er is zeker geen sprake van een significante verstoring.

Er worden ten aanzien van het gebruik van de vaarroute dan ook geen negatieve effecten verwacht op de aangewezen soorten van de Natura 2000-gebieden Grote Wielen en Waddenzee. Er hoeft dan ook geen Natuurbeschermingswet vergunning te worden aangevraagd.

Consequenties wijziging Natuurbeschermingswet werkzaamheden NEV

De wijziging van de Natuurbeschermingswet in februari 2009 heeft ook tot gevolg dat er op grote delen van de vaarroute wel werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen de periode 31 oktober tot 1 mei. Er is er dan wel sprake van verstoring door de werkzaamheden van de aangewezen soorten van de Natura 2000-gebieden, maar deze zijn niet significant en er is dus geen vergunning van de Natuurbeschermingswet vereist. Voor een aantal trajecten geldt echter wel een beperking:

- Werkzaamheden in de directe omgeving van de natuurgebieden van Staatsbosbeheer langs de Noordelijke Elfsteden vaarroute dienen echter wel binnen de periode 1 mei tot 31 oktober plaats te vinden om een conflict met de Natuurbeschermingswet te voorkomen.
- Werkzaamheden in en langs het deel van de Zuidhoekstervaart tussen de Sudhoekstermiddelweg en Stienzer Hegedyk/ W. Dyktstrastraat (N393), dienen te worden vermeden binnen de periode 15 februari en 1 mei om een conflict met de Natuurbeschermingswet (Lepelaar) te voorkomen.

Conclusies

Op basis van de bovenstaande tekst worden de volgende conclusies gepresenteerd:

- Er is ten aanzien van de werkzaamheden aan de Noordelijke Elfsteden vaarroute geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vereist, mits de werkzaamheden aan de vaarroute langs de natuurgebieden van Staatsbosbeheer, dus in de omgeving van het Wierzijsterrak en de Blikvaart en aan de Finkumervaart (ter hoogte van de Wide Mar en Wurge) niet worden uitgevoerd binnen de periode van eind oktober tot 1 mei.
- Er is ten aanzien van de werkzaamheden aan de Noordelijke Elfsteden vaarroute geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vereist, mits de werkzaamheden in en langs het deel van de Zuidhoekstervaart tussen de Sudhoekstermiddelweg en Stienzer Hegedyk/ W. Dyktstrastraat (N393), worden vermeden binnen de periode 15 februari en 1 mei.
- Er is ten aanzien van het gebruik van de Noordelijke Elfsteden vaarroute geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet vereist.

Tenslotte

Ik hoop u voldoende te hebben geïnformeerd

Met vriendelijke groet,

Mark Koopmans

Selectie A&W: ecologische randvoorwaarden vaarweg

Inleiding

De ecologische randvoorwaarden voor de werkzaamheden aan de vaarweg van de Elfstedenvaarroute zijn gebaseerd op de rapportage A&W-rapport 894. Uit deze rapportage zijn delen geselecteerd en eventueel aangevuld, die betrekking hebben op de werkzaamheden aan de vaarweg. Tijdens deze fase worden baggerwerkzaamheden en activiteiten aan de oevers van de vaarweg uitgevoerd.

Er is gebruik gemaakt van de volgende indeling:

1. Ontheffing Bittervoorn en Waterspitsmuis
2. Broedende vogels
3. Pleisterende watervogels tijdens het winterseizoen
4. Vleermuizen
5. Ecologische planning. In een schematisch overzicht is weergegeven in welke perioden in het jaar rekening moet worden gehouden met beschermde natuurwaarden.

1. Ontheffing Bittervoorn en Waterspitsmuis

Werkzaamheden aan de vaarweg, waarbij ook de oevers en de waterbodem worden betrokken, kunnen verstoring veroorzaken van de zwaar beschermde soorten Bittervoorn en Waterspitsmuis. Basis voor de richtlijnen bij de uitvoering zijn de voorwaarden die zijn vastgelegd in de ontheffing FF/75C/2007/0354toek.to. De voorwaarden zijn opgenomen in bijlage 2.

De specifieke voorwaarden in de ontheffing zijn van belang voor Bittervoorn en Waterspitsmuis. Een aantal van deze voorwaarden dient voor de uitvoering van de werkzaamheden plaats te vinden, het gaat hier om punt 7 en 10 (zie bijlage 2). Voorwaarden 8 en 13 geven de richtlijnen weer bij vondst of vangst van Waterspitsmuis, Bittervoorn en grote zoetwatermosselen (zie bijlage 2). Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden aan de vaarweg zijn vooral de voorwaarden die zijn genoemd onder punt 9, 11, 12 en 14 van belang (zie bijlage 2).

Punt 9 & 11: ruimtelijke en temporele verspreiding werkzaamheden

De baggerwerkzaamheden en werkzaamheden aan de oevers dienen ruimtelijk en temporeel te worden uitgevoerd. Dit kan door het gehele traject (20 km) op te delen in werkvakken (van 1 kilometer) en de werkzaamheden per werkvak gefaseerd uit te voeren. Hierbij is van belang dat niet beide oevers tegelijkertijd worden ingericht, maar dat eerst de ene oever wordt aangelegd en daarna de andere oever.

Punt 12: kwetsbare periode

De beoogde werkzaamheden verstoren de leefomgeving van Waterspitsmuis, Bittervoorn en de grote zoetwatermosselen waar deze soort van afhankelijk is (in verband met de voortplanting). In dat verband is de voorwaarde onder punt 12 van belang, waarbij rekening dient te worden gehouden met de kwetsbare periode van de betreffende soorten, namelijk de voortplantingsperioden. Er is gesteld dat verstorende werkzaamheden niet binnen deze kwetsbare perioden mogen plaatsvinden, dus niet van 15 april tot en met 15 augustus. Afhankelijk van het seizoen is maatwerk in de maand augustus mogelijk. Dit dient te worden beoordeeld door een ter zake kundig persoon.

Mitigerende maatregelen

- Werkzaamheden verrichten buiten de kwetsbare voortplantingsperiode.
- Ruimtelijke en temporele verspreiding werkzaamheden.
- Bij werkzaamheden aan de watergangen dient één kant opgewerkt te worden.

2. Broedvogels

Voor de meeste broedvogels (inclusief weidevogels) geldt een broedseizoen van half maart tot half juli. Het verstoren van broedende vogels is niet toegestaan, zodat wordt aangeraden om eventuele werkzaamheden buiten die periode te starten. Indien op een werklocatie geen vogelnesten aanwezig zijn, treedt in dezen geen overtreding op.

Het is niet verboden om vooraf aan het broedseizoen een werklocatie ongeschikt te maken voor broedvogels en om tijdens het broedseizoen maatregelen te nemen die de vestiging van broedende vogels zullen voorkomen. Mogelijke preventieve maatregelen dienen uiterlijk op 1 maart te zijn uitgevoerd en dienen gedurende het broedseizoen werkzaam te zijn zolang de werkzaamheden duren.

Mitigerende maatregelen:

- Werkzaamheden verrichten buiten de broedperiode, dus gedurende de periode tussen half juli en half maart.
- Voor werkzaamheden binnen het broedseizoen:
 - niet in directe omgeving SBB reservaten- afstand 300 m
 - de werklocatie en de directe omgeving daarvan onaantrekkelijk te maken voor broedende vogels door maaien en eventueel verwijderen van opgaande begroeiingen,
 - het aanbrengen van vogelafschrikkende draden en wapperende linten,
 - het verwijderen of afdekken van opslagmaterialen en zandhopen (oeverwaluwen kunnen nestgangen in steile zandhellingen graven).

Bij aanwezigheid van een vogelnest dat in gebruik is, zullen de werkzaamheden moeten worden gestaakt, omdat dan sprake is van een overtreding. Voor het verstoren van broedende vogels verleent het ministerie vrijwel nooit ontheffing.

3. Winter- en trekvogels

De weidegebieden nabij de vaarroute kunnen van groot belang zijn voor ganzen, Smienten en soorten als Wulp en Goudplevier. Bovendien kunnen Lepelaars vanuit het Waddengebied gebruik maken van rust- en foerageergebieden in de natuurgebieden rond de Blikvaart en het Wierzijsterrak en nabij de Finkumervaart (Wide Mar). Deze gebieden zijn ook van belang als slaap- en pleisterplaatsen voor steltlopers, zoals Grutto en andere soorten (zoals eenden, meeuwen en Kleine zwaan). In paragraaf 3.2 van de ecologische beoordeling (A&W-rapport 894) zijn de ganzenfoerageergebieden en andere gebieden rond de vaarroute beschreven, waar pleisterende watervogels tijdens het winterseizoen worden aangetroffen.

Verstoring van pleisterende watervogels kan tijdens het winterseizoen optreden. Het is te verwachten dat de vogels vooral kunnen worden verstoord wanneer in de gevoelige periode aanlegwerkzaamheden voor de vaarroute worden verricht. Vooral Lepelaars zijn erg gevoelig voor verstoring. Door Biezenaar (2007, A&W-rapport 894) wordt aangegeven dat de werkzaamheden een significante verstoring hebben op pleisterende (water)vogels die tijdens het winterseizoen binnen 300 m afstand van de vaarroute verblijven. Het gaat hierbij om een aantal gebieden waar pleisterende (water)vogels verblijven. De betreffende gebieden zijn:

- De weidegebieden en natuurgebieden van Staatsbosbeheer die ten zuiden van Sint-Jacobiparochie en Sint-Annaparochie en ten noorden van Berlikum liggen, dus in de omgeving van het Wierzijsterrak, de Blikvaart en de Zuidhoekstervaart (het betreft hier ganzen, Smient, Kluit, Goudplevier, Wulp en Lepelaar).
 - Het natuurgebied van Staatsbosbeheer langs de Finkumervaart tussen Stiens en Bartlehiem (Wide Mar en Wurge) en omgeving.

Om verstoring van de pleisterende (water)vogels in deze gebieden te voorkomen, wordt een 300 meter brede bufferzone rond de gebieden gehanteerd. Binnen deze zone worden geen werkzaamheden uitgevoerd in de periode 1 november tot 30 april.

Verder geldt voor werkzaamheden in en langs de Zuidhoekstervaart, het deel van deze vaart tussen de Sudhoekstermiddelweg en N393, dat de werkzaamheden hier dienen te worden vermeden binnen de periode 15 februari en 1 mei ivm aanwezigheid Lepelaar.

In de andere delen van de vaarweg kunnen ten aanzien van pleisterende (water)vogels de werkzaamheden het hele jaar worden uitgevoerd. Wel dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd in de werkvakken en de perioden, zoals aangegeven in het document 100617 NEVfs2. Op deze manier blijft de verstoring van de pleisterende en foeragerende (water)vogels langs de NEV beperkt.

Mitigerende maatregelen:

- Werkzaamheden rond de natuurgebieden van Staatsbosbeheer uitvoeren in de periode tussen 1 mei en 31 oktober. Geen werkzaamheden binnen 300 meter afstand van de natuurgebieden van Staatsbosbeheer in de periode 1 november tot 30 april.
- Werkzaamheden in en langs de Zuidhoekstervaart, het deel tussen de Sudhoekstermiddelweg en N393 (traject 41 en 42, zie document 100617 NEVfs2), dienen te worden vermeden binnen de periode 15 februari en 1 mei.
- Werkzaamheden langs traject Noordelijke Elfsteden vaarroute uitvoeren in werkvakken en perioden, zoals aangegeven in document 100617 NEVfs2.

4. Vleermuizen

De vleermuissoorten die vaak boven watergangen in Fryslân voorkomen, zijn Watervleermuis en Meervleermuis. Deze zijn gevoelig voor lichtverstoring. Wanneer de werkzaamheden gedurende de maanden april t/m oktober 's nachts en met gebruik van kunstlicht plaatsvinden, treedt verstoring op en ontstaat een conflict op met de Flora- en faunawet.

Mitigerende maatregelen:

- Werkzaamheden uitvoeren gedurende de periode tussen september en maart.
- Voor werkzaamheden gedurende de periode van april tot september:
 - Werkzaamheden overdag uitvoeren,
 - Geen kunstlicht gebruiken gedurende de nacht,

Geen belemmering van de doorgang voor vleermuizen aanbrengen.

5. De werkzaamheden aan de vaarweg

In uitvoeringplanning is rekening gehouden met de ecologische tijdschema waarbij soms mitigerende maatregelen voor betreffende bovenstaande soortgroepen moeten worden genomen.

- Er dient rekening te worden gehouden met de soortgroepen 1, 2, 3 en 4.
- Zonder het toepassen van de juiste mitigerende maatregelen is de uitvoering van werkzaamheden aan de vaarweg niet mogelijk zonder een conflict met de natuurwetgeving.

Bijlage 1. planning ecologische randvoorwaarden

		jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug ¹	sept	okt	nov	dec
1	Bittervoorn & Waterspitsmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2	Broedvogels omgeving natuurgebieden Staatsbosbeheer	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2	Mitigatie broedvogels rest vaarweg	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3	Pleisterende (water)vogels natuurgebieden Staatsbosbeheer	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3	Lepelaar deel Zuidhoekstervaart	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3	Mitigatie werkvakken pleisterende (water)vogels NEV	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
4	Mitigatie vleermuizen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Werkperiode SBB natuurgebieden en omgeving	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Werkperiode deel Zuidhoekstervaart Lepelaar	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	Werkperiode rest vaarweg mitigatie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

¹Afhankelijk van het seizoen is maatwerk in de maand augustus mogelijk. Dit dient te worden beoordeeld door een ter zake kundig persoon

Bijlage 2. Voorwaarden ontheffing Bittervoorn en Waterspitsmuis

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwalITEIT

Naar aanleiding van het verzoek van het College van Burgemeester en Wethouders
namens de Gemeente Leeuwarderadeel, op 16 augustus 2007
en de aanvulling hierop van 5 november 2007

gelet op artikel 75, lid 5 en 6, onderdeel c, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Gemeente Leeuwarderadeel
Adres:	Ljipstrjitte 1
Postcode en woonplaats:	9051 AR STIENS
Voor het tijdvak van:	8 februari 2008 tot en met 15 augustus 2012

ONTHEFFING

FF/75C/2007/0354

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), alsmede van de artikelen 9, 11 en 13, lid 1, van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen; het beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen; het vervoeren en onder zich hebben van de bittervoorn (*Rhodeus sericeus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Noordelijke Elfstedenvaarroute" in de gemeenten Het Bildt, Ferwerderadiel, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Tytsjerksteradiel, waarbij een deel van de Elfstedenschaatsroute bevaarbaar gemaakt wordt voor de recreatievaart. De beoogde vaarroute is het traject vanaf de Berlikum en Wier, langs de noordzijde van Stiens, door Oudkerk en via de Murk, het Ouddeel en de Bonkevaart naar Leeuwarden, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 en omschreven in tabel 1 van de bij de aanvraag geleverde "Projectomschrijving Noordelijke Elfstedenvaarroute" d.d. 31 juli 2007.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals vermeld in de projectomschrijving voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Gemeente Leeuwarderadeel (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorwaarde 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorwaarden

7. Enkele weken voordat er begonnen wordt met de werkzaamheden dient er binnen het plangebied gemaaid te worden.
8. Indien er vlak voor en tijdens de werkzaamheden waterspitsmuizen aangetroffen worden dienen deze verjaagd te worden door een ter zake kundige¹.
9. Er dient een ruimtelijke en temporele verspreiding van de werkzaamheden plaats te vinden. Dit gebeurt door niet tegelijkertijd op beide tegenover elkaar liggende oevers werkzaamheden uit te voeren, maar eerst de ene en na enkele maanden de andere oever.
10. Het uitdiepen van aanliggende sloten dient als eerste te worden uitgevoerd voordat met de overige werkzaamheden begonnen kan worden.
11. Tijdens het baggeren en verbreden van de watergangen dient een fasering in tijd en ruimte gehanteerd te worden.
12. De werkzaamheden dienen buiten de voortplantingsperiode van de beschermde soorten uitgevoerd te worden. Deze loopt voor de waterspitsmuis en de bittervoorn van globaal april tot en met augustus. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Dit dient door een ter zake kundige¹ te worden bepaald.
13. Exemplaren van de bittervoorn en zoetwatermosselen die tijdens de werkzaamheden worden opgevoerd dienen zo snel mogelijk in een nabij geschikt habitat handmatig teruggezet te worden door een ter zake kundige¹.
14. Bij de werkzaamheden aan de watergangen dient één kant opgewerkt te worden waardoor exemplaren van de bittervoorn de kans krijgen om voor de werkzaamheden uit te ontsnappen.
15. Er dienen natuurvriendelijke oevers aangelegd te worden.

Overige voorwaarden

16. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorwaarden.
17. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorwaarden is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 8 februari 2008

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit,
voor deze,

de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

B. Kluivingh - Deetman

¹ Onder een ter zake kundige wordt verstaan een persoon die:

- Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- Als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Das en Boom, VZZ, RAVON, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, VOFF, SOVON, etc.)